Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio

Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

The Oldest Slovene Daily in Ohio

Best Advertising Medium

VOLUME XXIV.—LETO XXIV. CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY, (SREDA) JUNE 11, 1941. ŠTEVILKA (NUMBER) 137

Kratke vesti

iz življenja in sveta

HITLER PRIČAKUJE VSTOPA U. S. V VOJNO

Jersey City. — John Cudahy, bivši ameriški poslanik v Belgiji, ki je imel nedavno razgovor s Hitlerjem v Berchtesgadenu, je izjavil, da pričakujeta tako Hitler kakor njegov zunanji minister Ribbentrop, da bodo stopile Zedinjene države kmalu ob strani Anglije v vojno.

OBNOVITEV POBOJEV V "KRVAEM" HARLANU

Benham, Ky. — V obnovljenih delavskih nemirih in pobojih v Harlan okraju je bila včeraj ubita ena oseba, osem pa je bilo ranjenih. Streljanje je bilo posledica spora in prepira med unijami United Mine Workers (C. I. O.) organizacije in člani Progressive Mine Workers (A. F. of L.) unije.

POGREZNITEV DVEH ANGLEŠKIH PARNIKOV

Berlin. — Nemško vrhovno poveljstvo naznanja, da sta bila v torek ob južni obali Anglije pogreznjena po nemških bombnikih dva angleška parnika, ki sta imela 10,000 ton prostornine, dočim sta bila dva nadaljna parnika poškodovana.

GLASOVANJE DELAVCEV O STAVKI

San Diego, Cal. — Včeraj je 4,000 delavcev, zaposlenih pri Consolidated Aircraft družbi odločilo, da se ima vršiti glasovanje možnega proglasa stavke v tovarni, katera ima z vlado kontrakt v višini $720,000,000 za izdelavo letal.

KAČA V KARBURATORJU

Lyons, Kans. — Avtomobil, ki je last Miss Mabel Hammarsmidove, ni hotel več delovati. Zato ga je zapeljala v garažo, da bodo ugotove, kaj je ž njim narobe, so našli mehaniki v karburatorju 18 palcev dolgo kačo, znano zvano "bullsnake". Kača je prilezla v cev izpuha ter lezla po njej naprej, dokler ni mogla več ne naprej ne nazaj.

V POPLAVI UTONILO 5,000 OSEB

LONDON, 9. junija. — Poročila iz Kalkute, Indija, naznanjajo, da je v viharju in poplavi, ki je zalila več vasi ob reki Ganges, utonilo okoli 5,000 ljudi. Poročila, ki so dospela semkaj, naznanjajo, da se je ta nagla nesreča primerila že dne 9. maja.

Poroke

Prihodnjo soboto, 14. junija se bosta poročila v St. Thomas Aquinas cerkvi, Miss Carmella Pintar in Mr. Anthony Judnick. Nevesta je hči Mr. in Mrs. Anton Pintar, 1337 East 90 St., ženin pa sin Mr. in Mrs. Louis Judnick, 1247 E. 71 St. Poročna slavnost se bo vršila zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

V cerkvi sv. Lowrenca se pa bosta tudi prihodnjo soboto poročila Mr. Frank Magdalence, sin Mr. in Mrs. Frank Magdalence, iz 10713 Prince Ave. in Miss Elizabeth Meyer, hčerka Mr. in Mrs. Tima, iz Maple Heights, O. — Novoporočencem čestitamo!

Bivši pacifisti priporočajo vojno proti agresivnemu nacizmu in fašizmu

Znane liberalne in socialistične osebnosti, ki so bile tekom prve svetovne vojne zaprte, pravijo, da zdaj ne gre za imperializem, kakor v prvi svetovni vojni, temveč za sam svobodni in demokratski obstoj človeštra, zato je treba z vso silo nastopiti proti hitlerizmu.

NEW YORK, 10. junija. — Deset ameriških liberalcev in socialistov, ki so bili tekom zadnje svetovne vojne radi svoje opozicije proti vojni kaznovani z globami in zapornimi kaznimi, je objavilo včeraj izjavo, v kateri pozivajo Zedinjene države, "naj bodo vsak trenotek pripravljene, da doprineso svoj polen in izdaten delež k porazu hitlerizma sedaj."

Pacifizem danes ni na mestu

V njihovi izjavi je rečeno: "Mi smo nasprotovali soudeležbi Amerike v pretekli vojni, radi česar smo bili odstavljeni z vladnih mest, oglobljeni ali kaznovani z zaporom, ker smo označili svetovno vojno za imperialistično borbo. Danes pa spoznavamo, da grozi Ameriki svetovno zasnovana kontra-revolucija, ki ogroža tako to deželo kot ves ostali svet.

Trije "izmi" hočejo zavladati svetu

"Ta vojna se razlikuje od svetovne vojne zato, ker skušajo sedaj nacizem in njegova zaveznika, fašizem in komunizem, vsiliti svoj vladni sistem vsem delom sveta. Silna nacijska mašina je avantgarda agresivne kontra-revolucije, ki jo je treba streti, ako hočemo, da se ameriško ljudstvo zopet lahko posveti mirnemu delu za večjo socialno varnost in svobodo.

"Današnji pacifizem se mora umakniti realizmu, ako hoče človeštvo ohraniti svoje dostojanstvo in svoje dragocene pravice, vsled česar mora biti Amerika pripravljena, da doprinese sedaj svoj polen in izdaten delež k porazu hitlerizma."

Podpisniki izjave

Izjavo so podpisali sledeči: A. Claessens, Samuel Orr, sodnik Charles Solomon in Louis Waldman, štirje socialisti, ki so bili izključeni iz državne zakonodaje; Max Eastman, avtor; Joseph M. Caldwell, ki je bil zaprt z Eugene V. Debsom; James O' Neil, Debsov prijatelj; John Panzheer, bivši socialistični kandidat za governerja države Michigan; Algernon Lee, predsednik Rand šole, in William M. Reivo, finski socialist, ki je bil vržen v ječo tekom zadnje vojne.

Ameriški parnik je bil res pogreznjen po nacijski podmornici

Možno je, da bo torpediranje parnika po nemški podmornici pomenilo iskro v smodnik.—Preživeli ljudje izjavljajo, da je parnik torpedirala nemška podmornica.

Predsednik Roosevelt je apeliral včeraj na ameriške državljane, naj se vzdrže sodbe glede potopa ameriškega parnika Robin Moor-a, dokler se ne ugotovi resničnega položaja zadeve. Zdaj pa je sporočil kapitan brazilskega parnika Ozorio, ki je rešil enajst brodolomcev s pogreznjenega parnika, da je bil ameriški parnik Robin Moor res torpediran po nemški podmornici.

Na krovu parnika Ozorio, 10. junija. — Rešeni ljudje pogreznjenega ameriškega parnika Robin Moora izjavljajo, da je parnik torpedirala nemška podmornica.

Dne 8. junija ob devetih zvečer sem rešil enajst ljudi ameriškega parnika Robin Moora, ki je bil torpediran dne 21. maja. Brodolomci so se nahajali v rešilnem čolnu.

Rešeno moštvo posadke je izjavilo, da morajo biti nekje na morju še trije rešilni čolni z 28 možmi posadke in sedmimi potniki, med katerimi so tri ženske in en otrok. — Kapitan brazilskega parnika Tammandare, katerega sem srečal in vprašal za pojasnila, mi je dejal, da je našel kose prtljage, obstoječe iz enega kovčega in otroških igrač. To je vse, kar smo doslej našli in dognali.

OČE PETIH OTROK UBIL SVOJO LJUBAVNICO

ALAMOSA, Colo., 10. junija. — Amarante Vigil, poročen, 51 let star mož in oče petih otrok, je priznal tukajšnjemu okrajnemu pravdniku, da je ubil neko 19 let staro mladenko, s katero je živel že deset let v intimnih odnošajih. Ubil jo je iz ljubosumnosti, ker se je nameravala mladenka poročiti z nekim mladeničem svoje starosti.

Vigil je izjavil, da je ubil Sally Vigilovo, s katero pa ni bil v sorodstvu, s kladivom, s katerim jo je tolkel po glavi v bližini njenega doma v San Pablo, Colo., kjer sta se sestala k svojemu intimnemu občevanju. Vigil je izjavil, da ga je vest, da se bo mladenka poročila, tako razjarila, da je pograbil kladivo ter je pričel obdelovati ž njim po glavi, dokler ni dekle izdihnilo.

KOČEVARJI PRED ODLOČITVIJO

Prebivalci Kočevja so dobili od nemške vlade obvestilo, da ako želijo odpotovati v Nemčijo, da imajo mesec dni časa se premisliti. Po tem času bodo vključeni v Italijo in ne bo jim več mogoče oditi.

W P A VRSTE SE REDČIJO

Painesville. — Pri WPA projektih v Lake countyju je zaposlenih sto in četvero moških in žensk. Pred mesecem dni jih je bilo 128, pred letom dni pa 271.

OGENJ UNIČIL HANGAR ZA LETALA

Youngstown. — V hangaru na tukajšnjem Bernard letališču je nastal v torek požar, ki je uničil četvero letal. Povzročena škoda znaša $25,000 do $35,000.

ZAKASNITEV LISTA

Danes se je tiskanje "Enakopravnosti" žal zakasnilo, ker se je nekaj pokvaril veliki stroj za tiskanje lista ter je nastala zamuda zaradi popravljanja stroja. — Toliko v blagohotno obvestilo našim naročnikom in čitateljem!

Anglo-francoski zavezniki so prodrli do Damaska

Francoski polkovnik Medewwar v Libanonu, je prešel s svojim vojaštvom na stran Anglije in svobodne Francije.

NEW YORK, sreda, 11. junija. — Angleški radio sporoča, da so čete svobodne Francije že dospele do predmestij Damaska, glavnega mesta Sirije.

HAJFA, Palestina, 10. junija. — Nemški zračni napad, ki se je pričel ob eni zjutraj in ki je trajal tri ure, ni povzročil mnogo škode. Proti letalom je nastopilo antiletalsko topništvo kakor tudi topovi bojnih ladij.

KAIRO, Egipt, 10. junija. — Angleške čete in čete svobodne Francije, ki naleta na svojem prodiranju samo na mlačno opozicijo od strani Francozov, so prodrle že daleč v Sirijo ter se nahajajo samo še deset milj od Damaska. Poveljstvo francoskih svobodni čet, je izjavilo, da pričakuje, da bo njegovo vojaštvo vmarširalo v Damask že nocoj ali jutri zarana.

Poveljnik francoskih čet v francoskem mandatu Libanonu, polkovnik Medewar, je prestopil s svojim vojaštvom na stran Angležev in francoskih tovarišev, zbranih v četah svobodne Francije. Francoske oblasti v Libanonu, ki stoje pod direktivo Vichyja, so degradirale polkovnikov vojaški čin ter določile, da pride polkovnik pred vojaško sodišče, ako jim pade v roke.

Zadaj se ne pove resnice?

Današnji clevelandski "Press" objavlja na prvi strani uredniški uvodnik iz katerega posnemamo sledeče:

"Sporazum za končanje stavke v Aluminum Co., tovarni je bil dosežen včeraj, nakar so sporazum podpisali reprezentantje kompanije in Edward T. Cheyfitz, tajnik National Association of Die Castings Workers organizacije.

Snoči pa je imel pred stavkarji govor Alex Balint, nacionalni unijski organizator, ki je izjavil stavkarjem, da je vest o poravnavi samo govorica.

Iz verodostojnih krogov v Washingtonu se poroča, da je bila poravnava, ki je bila včeraj dosežena, sugerirana po Philipu Murrayju, predsedniku CIO organizacije.

V Clevelandu pa je Paul Martin, predsednik unijskega locala več ur nato, ko je bil sporazum dosežen, izjavil na javnem delavskem shodu, da stoji Murray "100 procentov za stavkarji."

Kaj je torej resnica? Ali se Murray strinja s sporazumom in poravnavo, ali želi, da se stavka nadaljuje?

Istočasno je Martin povedal na delavskem shodu, da je poročilo o sporazumu v Washingtonu (kateri sporazum je na rekordu s Cheyfitzovim podpisom) "popolnoma neutemeljeno."

Zakaj ni povedal resnice?

Graduanta v Newton Falls

Iz Newton Falls, O. višje šole sta te dni graduirala dva slovenska fanta, Joe A. Škrobut in Jerry Lenaršič. Čestitamo!

Pri razstrelbi v Jugoslaviji je bilo ubitih 800 Nemcev

Eksplozija je delo jugoslovanskih četnikov, osvetnikov svoje pregažene domovine.

(Dodatno poročilo našemu poročilu v ponedeljek)

BERN, Švica, 9. junija. — Pri razstrelbi municije v trdnjavi Smederovo je bilo najmanj 1,500 oseb ubitih in nad 2,000 nevarno ranjenih; razstrelba se je primerila pretekli teden v noči od četrtka na petek.

Eksplozijo so povzročili srbski četniki, ki so dognali, da je bila municija namenjena za nemško vporabo. Kljub strogi nemški cenzuri, ki bi rada utajila ta ogromni akt sabotaže, je dognano, da je med mrtvimi najmanj 800 nemških vojakov.

Kraj Smederovo je do dveh tretjin porušen. Ljudje pripovedujejo o silnem blisku in gromu, nakar so se pričele sesipati zgradbe. Od trdnjave, v kateri se je nahajala municija, ni ostalo ničesar, kot ogromna jama v zemlji. Nemški vojaki, ki so bili pri tej eksploziji ubiti, so prišli šele nedavno v Smederovo, da pomagajo svojim tovarišem pri "izčiščenju" četnikov v tej pokrajini.

Mož je kaznoval zločin posilstva nad svojo ženo

Mož žrtve je v sodni dvorani ubil zamorca, ki je izvršil nad njegovo ženo zločin posilstva.

CONROE, Texas, 10. junija. —Bob White, 31 let stari zamorec, ki je bil že dvakrat obsojen zaradi posilstva neke bele žene ter obakrat rešen pred električnim stolom po odloku višjega sodišča, je bil danes ubit v sodni dvorani. Ustrelil ga je mož zamorčeve žrtve, ko se je pričela proti zamorcu v natrpani sodni dvorani tretja obravnava.

Baš ko so izbirali porotnike, je skočil kvišku W. S. Cochran, stopil naglo skoraj tik do zamorca, potegnil iz žepa samokres ter ga ustrelil v glavo.

V dvorani je nastala panika, Cochran pa je popolnoma miran stopil pred okrajnega tožilca, kateremu je izročil samokres, nato pa se predal sodišču, ki ga je izpustilo na svobodo pod $500 varščine.

Jugoslovanske melodije

Pod pokroviteljstvom Ptak Music and Furniture Co., 5416 Broadway, se vsak četrtek, med 12:30 in 1. uro popoldne sliši na WCLE radio postaji lepe jugoslovanske melodije. Kot posebnost se med tem časom tudi oznanja piknike in priredbe društev, kot tudi čestitke k rojstnim dnem, obletnic, itd., ako se jih tvrdki pismenim ali osebnim potom pošlje.

Pohištvo naprodaj

Poslopje, v katerem se nahaja Peruškova trgovina s pohištvom, na 809 E. 152 St., je bilo prodano in radi tega se mora vse pohištvo razprodati v 10 dneh. Cene so zelo znižane. Opozarjamo na oglas v današnji izdaji.

Sporazum z Aluminum Co., stavka pa še vedno traja

Danes popoldne bo delavstvo na svojem shodu odobrilo ali pa zavrnilo pogoje "memoranduma sporazuma."

VEČJE ALI MANJŠE STAVKE SO V TEKU PO VSEJ DEŽELI

Kljub temu, da je bil snoči podpisan v Washingtonu med zastopniki unije in industrijske družbe "memorandum sporazuma," so izjavili snoči unijski uradniki, da stavka v Aluminum Co., of America tovarnah v Clevelandu, radi katere je silno prizadeta produkcija za narodno obrambo, še vedno traja.

Danes bo odločeno

Na snočnji unijski seji je bilo rečeno, da bodo pogoji sporazuma predloženi delavstvu te kompanije danes popoldne ob 2:30 na shodu v CIO dvorani, 1000 Walnut Ave., kjer bo delavstvo pogoje ali odobrilo, ali pa zavrnilo.

Ta memorandum sporazuma predvideva bonus treh in petih centov na uro za delavstvo na drugem in tretjem šiftu, poleg tega pa splošno povišanje enega centa na uro. Minimalna mezda je dvignjena z 72 na 73 centov na uro.

Nov kontrakt unije uslužbencev poulične

Člani Street Car Men's unije so na svojem shodu sklenili, da sprejmejo novi kontrakt, ki je bil dosežen med zastopniki unije ter vodstvom Cleveland Railway Co., železnice. V novem kontraktu je določeno 5-centno zvišanje plače na uro in 14-dnevne počitnice za one, ki so že več kot pet let v službi, uslužbenci, ki so v službi od enega do pet let, pa dobe sedem dni počitnic.

Stavka v Lamson-Sessions tovarni

V Lamson-Sessions tovarni na 915 East 63rd St., kjer izdelujejo dele za letala kakor tudi drug material, je bilo snoči ob enajstih ustavljeno delo. Popolni zastoj dela v tej tovarni je posledica stavke, ki se je pričela včeraj zjutraj, ko so zastavkali delavci te tovarne, češ, da se kompanija ne mara pogajati glede nezadovoljstva in sporov, ki jih je zaznamovati v tej napravi.

Stavka 4,000 delavcev v Detroitu

DETROIT, 10. junija. — Stavka delavcev, ki pripadajo CIO United Auto Workers organizaciji, je ustavila produkcijo v šestih tovarnah Bohn Aluminum and Brass korporacije, kjer se izdelujejo produkti za narodno obrambo. Zvezni posredovalci so izrazili bojazen, da ne pričakujejo poravnave pred prihodnjim tednom. Pri tej korporaciji je zastavkalo 4,000 delavcev, ki zahtevajo 10 centov povišanja mezde na uro.

Nadaljnje manjše ali večje stavke in izpori so še v raznih drugih krajih dežele, in navesti vse je zaradi pomanjkanja prostora sploh nemogoče.

OBLETNICA VSTOPA ITALIJE V VOJNO

Benito Mussolini je povedal včeraj italijanskemu ljudstvu, da so Zedinjene države faktično, če ne že legalno v vojni z osiščem, da pa ameriška intervencija ne bo preprečila zmage osišča. Predsednika Roosevelta je označil za diktatorja v klasičnem pomenu pojma.

Dalje je Mussolini izjavil, da bo ameriška intervencija v vojni povzročila, da bodo dobile Zedinjene države "avtoritaren, totalitaren režim."

Mussolini je govoril včeraj ob obletnici, ko je Italija zasadila Franciji nož v hrbet ter s tem stopila v vojno, o kateri je mislila, da je že toliko kot končana in da bodo šle njene armade samo na parado, za katero so bile izvežbane.

"Povedati je treba, da nas ameriška intervencija niti najmanj ne skrbi," je rekel duče. "Ameriška intervencija je prepozna in ne bo pripomogla Angliji do zmage. Ta intervencija ne bo omejila prostora vojne, temveč jo bo razširila onkraj oceanov."

Glede Grčije je dejal: "V sporazumu z nemško vlado, bodo italijanske čete zasedle vso Grčijo z Atenami vred." (To je tisto Grčijo, katero so Italijani tako slavno premagali!). "Španiji pa bo dano na izbiro, ali se udeleži vojne ali ne."

Mussolini je danes smešno-žalostna pokveka, čigar beseda niti v Italiji več ne šteje, ker ni Italija nič drugega kot navadna provinca Nemčije, kateri stoji nominalno na čelu gauleiter Mussolini. To, kar je bilo nekdaj italijanski imperij, italijanska mornarica in italijanska armada, leži zdaj razbito in razcefrano ob obalah Sredozemskega morja, ki še zdaj ni in nikoli ne bo "Mare nostrum," temveč bo v slučaju nemške zmage — nemško morje. V vseh tovarnah italijanske industrije so nameščeni nemški nadzorniki, ki imajo pravico poraza vseh odlokov tovarniškega vodstva.

V enem letu vojne ima Italija zaznamovati sledeče "uspehe": Izgubila je Abesinijo, za katero je žrtvovala tisoče človeških življenj in milijarde lir; izgubila je Eritrejo, Somalijo, Libijo, nad polovico svoje bojne mornarice in Italijo samo, katero so že davno zavojevali Nemci. Res je, da je postavila Italija svojega princa na hrvatski prestol, toda to samo po milosti vojnega boga Hitlerja.

Iz Mussolinija, ki je še pred kratkim letom dni s peno na ustih in z lesenim bodalom v roki strašil svet, je postal danes čisto navaden, obžalovanja vreden klown. Pod Cezarjevo togo, ki je bila v tem letu potegnjena z njegovega telesa, se je razgalil strt, ponižan in razočaran starec, ki ima z italijanskim ljudstvom vred več pričakovati od poraza osišča kakor pa od njegove zmage.

Izgubljen denar

V John's pekariji, ki jo vodi rojak John Glavach, na 16133 St. Clair Ave. se je zadnjo soboto našlo vsoto denarja. Kdor ga je izgubil, ga dobi nazaj, ako se pravilno izkaže.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

»ENAKOPRAVNOST«

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto	$5.50
za 6 mesecev $3.00; za 3 mesece	$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexici, za celo leto	$6.00
za 6 mesecev $3.25; za 3 mesece	$2.00
Za Zedinjene države, za celo leto	$4.50
za 6 mesecev $2.50; za 3 mesece	$1.50
Za Evropo, Južne Amerike in druge inozemske države:	
Za celo leto $8.00; za 6 mesecev	$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

KAJ SE POČENJA V ZEDINJENIH DRŽAVAH

Dokler ni Sovjetska Rusija sklenila svojega zloglasnega pakta z nacisti, s čemer je bil dan signal tako nacijski kakor sovjetski agresivnosti, je s Sovjetsko Rusijo simpatiziral ves demokratičen svet, vse liberalno usmerjeno ameriško časopisje, najbriljantnejši uredniki, člankarji in pisatelji periodičnih ameriških revij, pa tudi sam predsednik Roosevelt, ki je vedno našel na sovjetskem državnem zadrugarstvu to ali ono lepo stran, da molčimo o njegovi ženi, Mrs. Rooseveltovi, ki je bila, kakor znano, dobrohotna pokroviteljica dijaških kongresov, katerih članstvo je skoraj 100-procentno komunistično, radi česar so jo razupili gotovi krogi za komunistinjo.

S podpisom sovjetsko-nacijskega pakta in z vsem onim, kar je temu podpisu sledilo, pa se je to naziranje do komunizma temeljito izpremenilo in skoro do ničle ohladilo. Ob vseh vremenih ni mogoče v kalnem ribariti in vse večne čase ni mogoče vsega sveta vleči za nos. Ta pregovor se je tudi v tem slučaju v polni meri uveljavil.

Mi smo napisali že nešteto člankov o poraznem delovanju nacijskih in fašističnih agentov v Zedinjenih državah, ki hočejo s svojo propagando upropastiti Ameriko ter vse ono, kar je Ameriki najsvetejše, manj pozornosti pa smo posvečali komunističnim agentom, katerih delo je popolnoma identično z akcijo nacijskih in fašističnih provokaterjev.

Danes je v borbi ves civiliziran svet proti porazni ideologiji nacizma in fašizma, ki hočeta odpraviti s sveta zadnje ostanke telesne in duhovne svobode, in znano je, da je postavila vlada Zedinjenih držav na kocko vse, kar ima: svoj prestiž, svoje narodno bogastvo in vso svojo bodočnost za zmago Anglije, ki je zdaj zadnja in še edina trdnjava v Evropi, katera tvori doslej še kolikor toliko trden jez nacijski poplavi. Da rujejo nacisti in fašisti proti Angliji in Ameriki, ki jim mešata njihove račune, je razumljivo, manj pa je razumljivo, da vihtijo tudi komunisti, ki so baje edini resnični glasniki demokracije in svobode, z vso vehemenco svoje kopje za zmago krvavega despotizma nad svobodo in demokracijo sveta. Če ne bi delali tega, ne bi tako vneto in neutrudljivo napadali angleškega in ameriškega "imperializma"; ne bi metali polen pod noge raznim podvigom, ki gredo za tem, da se čim prej osvobodi svet kuge, ki prodira vse dalje iz države v državo, in si ne bi tako dosledno zatiskali oči in ušes pred resničnim, krvavim in nasilnim imperializmom, ki ga izvajajo nad svojimi miroljubnimi in nebogljenimi sosedi oni, ki so jim najbližji! Če ne bi bilo komunističnim agentom ležeče na tem, da izginejo s sveta zadnji ostanki demokracije in svobode, na katerih mesto naj stopi krvava diktatura (kakšne branže diktatura, nima pomena: diktatura je diktatura in gorje onim, ki morajo živeti pod njenim diktatom!), tedaj ne bi s tako gorostasno demagogijo zavajali ljudstva kot ga zavajajo, ne bi postavljali faktov na glavo in ne bi dajali dejstvom drugačnega pomena, kakršnega v resnici imajo.

Komunistom je treba priznati, da so se izkazali mojstre v zavajanju, sicer ne bi potegnili vseh onih, ki smo jih našteli v začetku tega članka. Toda zgodilo se jim je, kakor spretnemu magiju, ki si je bil že tako svest svoje umetnosti, da je postal površen pri svojih čarovnijah, in ko je občinstvo opazilo, kako je potegnil iz rokava karto, ki bi bila morala biti v šopu kart na mizi daleč proč, je bilo konec njegovega blufa.

Tudi komunističnega blufanja je konec! Celo vodstvo CIO organizacije, nad katero so si lastili komunisti svojo domeno, jih je končno prikazalo v pravi luči. Kaj bi zmerom jadrali pod tujimi zastavami! Enkrat pod zastavo narodnosti, drugič pod zastavo proletarskega boja, zdaj pod praporom svobode, jutri pod banderom socializma! Richard T. Frankensteen jih je v javnem govoru po radiu pozval, naj drže roke proč od CIO organizacije, naj ne bunijo delavstva in ne sabotirajo produkcije, kakor jim ukazuje diktat "linije" in naj prenehajo s svojim večnim podtalnim rovarenjem med delavstvom. Enak ali še odločnejši poziv pa jim je zdaj pričakovati od Phillipa Murrayja, predsednika CIO organizacije.

Če kdo, je ameriško časopisje, ameriško delavstvo in splošna ameriška javnost pokazala dovolj tolerance napram temu političnemu gibanju, katere tolerance morda še zdaj ne bi bilo konec, če ne bi bili tako resni časi in če se ne bi komunisti iz nekdanjih mojstrov strategije in takta preobličili v tako očividne šarlatane, ki podcenjujejo zdravo preudarnost in psihozo povprečnega človeka, ali pa nimajo o nji nobenega pojma.

(Dalje prihodnjič.)

UREDNIKOVA POŠTA

Ko bom naprej marširal. . .

Pine Camp, New York. — Kolikokrat sem prepeval, najsi bo "Kdo bo listje grabil . . ." ali pa „Al' me boš kaj rada imela, ko bom nosil suknjo belo . . ." in nikdar mi ni niti palo v glavo, da bom kdaj res doživljal kar sem prepeval. Res lepe so te naše slovensko - vojaške pesmice in škoda, da ni niti enega slovenskega "Matička" tukaj med ameriškimi vojaki in si moram kar sam prepevat ali žvižgat naše, te že tako predelane pesmi. Seveda imamo ameriških na ducate in jih tudi pojemo a ni je lepše od pristne kranjske, kot je ni jedi boljše od kranjske klobase.

Ne vem, če imam prav, da vam to pišem, ko pa morda še ne veste kje prav zaprav sem. Sem v vojaškem taborišču, katero se kliče Pine camp in je v New York državi, 394 milj od Clevelanda. Na rami imam znak tanka in številko 4, kar pomeni, da pripadamo k četrti diviziji.

Ko vam to tipkam na pisalni stroj, je ura osem v nedeljo zjutraj, največ tovarišev-vojakov še spi in zunaj piha velika sapa ter nese pesek na vse strani. Naj omenim, da je to taborišče deset milj dolgo in šest milj široko in kamor se človek ozre je sam pesek in nič trave, ves prostor je na ravnini in ob kanadski meji. Ker je dan kot nalašč za pisanje, sem se namenil, da vam nekaj napišem v list "Enakopravnost" kako se imamo pri vojakih, obenem naj pa tudi omenim, da sem prejel pismo od g. John-a Težaka, iz Butte, Montana, v katerem mi piše, da je čital nekaj mojih novic v "Enakopravnosti", in da bi rad videl, da še kaj napišem. Upam, da mu bom ustregel, pisal sem mu tudi osebno, upam pa tudi, da bom ustregel vsem bivšim "avstrijskim" in tudi ameriškim vojakom iz zadnje vojne, ako bom od časa do časa kaj napisal kako se imamo in kaj delamo, odkar smo, kot bi Ribenčan rekel "notri".

Naša divizija je vsa moderno oborožena in se kliče "Fourth Armored Division". Direktor je major Gerald Tyler, komandir pa je brigadir-general Henry W. Baird. Divizija ima 612 oficirjev in 12,078 vojakov, 3,200 tankov in trokov in najnovejših majhnih vojaških avtomobilov. Ta divizija je narejena tako, da lahko vsak čas naredi "Blitzkrieg" in se brez vsakega napora lahko pomika naprej z brzino 60 milj na uro. Je "nekoliko" bolj moderna kot pa je bila Hitlerjeva, ko je zavzemal Poljsko in Holandsko in bolj praktična. Taborišče je narejeno tako, da se lahko priroja manevre kar na mestu in vsi vojaki so oboroženi z 1919 A 4.30 kaliber strojnimi puškami, ki "pokajo" po 300 krat na minuto. Imajo tudi avtomatične puške in revolverje, s katerimi se ni za šaliti in to je meni že precej znano, ker imam po osem ur učenja o njih v šoli in v tovarni, kjer je moja naloga, da se jih navadim popravljat.

Jaz pripadam Ordonance Battaljonu, kateri skrbi, da je vse v redu. Imamo veliko tovarno, kjer je največ dobro izučenih vojakov mehanikov in veliko provrstnih strojev. Te stroje se lahko naloži na velike, nalašč zato pripravljene truke in gredo z vojsko, da kar na mestu popravijo ako se kaj polomi. Naš bataljon ni navezan na veliko vojaško disciplino pač pa mora gledati, da se vse vrti. Imamo tudi dobrega komandirja in on nam vedno pravi, ni treba vedno pozdravljati in salutirati, pač pa bodimo samo dobri delavci. Res, kar prijazno je delati za dobrega oficirja in ako si srečen pri vojakih, ti je vedno prijazno.

Prvo, kar smo se morali privaditi je bilo, da smo znali voziti truke, ki so narejeni, da se ne ustavijo v mali lužici, in da obtičajo na mestu, ne vojaški avtomobili, vsi tudi imajo mali "front and rear drive", tako, da če se zadnja kolesa začnejo vrteti na mestu, se premakne kljuko in prednja kolesa zagrabijo in avto se lepo pomika naprej.

Navadili smo se tudi, da vozimo tanke, ki gredo do 80 milj na uro. O tankih se še vedno učimo, kako se mora to pošast držati v svoji posesti, ampak nam ne bo treba znati dosti kako voziti tanke, ker bomo samo za 'silo". Pravi vozniki za tanke bodo tudi samo vozili tanke in pa "streljali".

Mi dosedaj imamo samo lahke tanke, težki bodo šele prišli in ti "talahki" so že na tone težki. V vsakega gredo štirje vojaki, dva za strojne puške, eden za radio in eden bo pa vozil. To je nekaj, kar bo igralo veliko vlogo v slučaju vojne in ker se tudi polomijo kot vsaka druga reč, zato pa nas je tukaj v Pine kempi nekaj nad tristo, ki ne bomo drugega delali kot se samo učili kako se tanke popravi.

Vojaško življenje je prav prijazno, imamo veliko čitalnico z veliko zalogo knjig, radio, vsakovrstne sporte, kinogledališča cerkve, gostilno, pošto, banko, brivnico, krojačnico slaščičarno in skoro vsa druga zabavališča, ki jih ima človek v civilnem življenju.

Drugič bom pa malo popisal kako živimo vsaki dan, za danes naj bo, drugače boste mislili, da vam hočem kakšne romane pisati.

"Enakopravnost" dobim en dan kasneje in z opoldansko pošto, kar je ravno prav, ker imam eno uro odmora opoldan in tako lahko vse preberem in zvečer imamo pa "Watertown News", ki prinaša novice, kot Cleveland Press.

Pozdrav vsem "Verovškovcem", upam, da ste si izvolili dober odbor za prihodnje leto, da bo šla naša dramatika naprej, ker ne veste kako je osebi dolgčas, kadar se zanima za kaj takega, pa da se ne more udejstvovati in drugič kako je čudno, ko se ne sliši slovenskega jezika, razen ako hočem govoriti sam s seboj.

Pozdrav pa tudi vsem čitateljem "Enakopravnosti" in mojim prijateljem po Clevelandu.

Tony Drenik

Seja in obletnica

Cleveland, Ohio. — Delničarje Doma zapadnih Slovencev pozivam, da se gotovo udeležijo polletne seje, v nedeljo, 15. junija, ob 2:30 uri popoldne v spodnji dvorani.

Na dnevnem redu bo veliko važnih stvari in nadomestiti bomo morali z novimi močmi več oseb, ki bodo morale opustiti svoje delo zaradi prevelike zaposlenosti.

Rešetalo se bo tudi o proslavi druge obletnice, katera se bo vršila dne 22. junija.

Že sedaj apeliram na cenjeno občinstvo, da nas obišče ob tej priliki, na delničarje pa, da se prav gotovo udeležijo polletne seje, dne 15. junija.

Tony Mauser, ml.,
tajnik

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIŠKE ODKLANJAJO USTANOVITEV TAKO ZVANE NEODVISNE HRVAŠKE DRŽAVE

Washington, D. C. 4. junija. — Dopisništvo Centralnega tiskovnega urada pri poslaništvu v Washingtonu je obvestilo izseljeniški tisk, da je poslanik dr. K. Fotić na dva maha po navodilu kralj. vlade vložil protestni noti pri vladi Združenih držav najprej proti ustanovitvi tako zvane neodvisne hrvaške države in potem proti oklicanju hrvaškega kraljestva v Rimu.

Prvo noto je izročil poslanik državnemu tajniku Cordellu Hull-u dne 12. maja, 1941. V njej je jugoslovanska vlada odločno nastopila proti ustanovitvi tako zvane neodvisne hrvaške države imajoč to nezakonito postopanje nemškega rajha za nekaj ničevega in neveljavnega.

Druga nota je bila izročena dne 24. maja, 1941. Poslanik Fotić vlaga v tej noti, poslani g. Sumnerju Wellesu, v imenu Jugoslavije protest proti ustanovitvi hrvaškega kraljestva, oklicanega ob priliki ceremonij, pripravljenih v Rimu dne 18. maja, ter ima kršitev nedeljivosti jugoslovanskega narodnega ozemlja in ločitev hrvaškega naroda od Jugoslavije za nepostavno dejanje.

V obeh notah je jasno naglašeno, da je hrvaški narod zastopan v vladi generala Dušana Simovića po svojih legitimnih predstavnikih ki nadaljujejo zaeno s Srbi in Slovenci boj za osvobojenje Jugoslavije, v kateri je uključeno tudi ozemlje Hrvaške, in da Srbi, Hrvatje in Slovenci še nadalje nadaljujejo z borbo za udejstitev svojih zakonitih teženj pod žezlom kralja Petra II. iz narodne dinastije Karaždordevičev, ki ga Hrvatje, Srbi in Slovenci priznavajo za svojega legitimnega vladarja.

Na ti dve noti je poslal pomožni državni tajnik Sumner Welles vladi Jugoslavije po njenem poslaniku v Washingtonu g. Konstantinu Fotiću sledečo noto:

"Sir:

V čast mi je potrditi prejem vaše note od dne 12. maja, 1941 ki se nanaša na ustanovitev tako zvane neodvisne hrvaške države. Na znanje jemljem to, da želi kraljeva jugoslovanska vlada izraziti svoj najodločnejši protest proti takšnemu nezakonitemu postopanju nemškega rajha in da ima vsa dela v zvezi z ustanovitvijo tako zvane neodvisne hrvaške države, katere edini cilj je razkosanje narodnega ozemlja Jugoslavije, za ničeva in neveljavna.

"Obenem želim potrditi prejem Vaše note od dne 24. maja, 1941, poslane v zvezi z nekakšnimi dogovori, podpisanimi v Rimu dne 18. maja, 1941, s katerimi se odstopajo Italiji neneljivi deli ozemlja Jugoslavije. Na znanje jemljem to, da protestira Jugoslovanska vlada proti ti novi kršitvi nedeljivosti njenega narodnega ozemlja in proti ločitvi hrvaškega naroda, ki po svojih zakonitih predstavnikih v Kralj. vladi nadaljuje boj za osvobojenje Jugoslavije, v kateri je uključeno tudi ozemlje Hrvaške, in priznava kralja Petra II. za svojega edinega postavnega vladarja.

"Dovolite mi, da se Vam zahvalim za ljubeznivost, s katero ste mi blagovolili izraziti svoje stališče, a obenem pa naj ponovno izrazim ogorčenost te vlade in ameriškega naroda nad invazijo in razkosavanjem Jugoslavije po raznih državah, ki so podpisale trojni pakt.

"Blagovolite, ekscelenca, iznova sprejeti izraze mojega najglobljega spoštovanja.

Za državnega tajnika,
Sumner Welles, l. r."

Odgovor g. Sumnerja Wellesa govori sam zase. To je jasen, diplomatični dokument velike politične in mednarodne važnosti, ki bo ostal zapisan z zlatimi črkami v zgodovini Jugoslavije in njenih narodov.

V najusodnejšem trenutku naše zgodovine, ko je stoletni sovražnik Srbov, Hrvatov in Slovencev iznova poskušal zatreti našo pravično narodno prizadevanja, podjarmil našo deželo in jo razkosal na nekaj delov ter vzel Srbom, Hrvatom in Slovencem najvitalnejše dele skupnega telesa, obnavljajo Združene države ameriške vpričo celega sveta in vse mednarodne javnosti svoje čustvo priznanja, vdanosti in simpatije do naše države in našega naroda. V trenutku, ko si neke dežele, bratsko krvi, ne upajo priznati naše pravice do obstanka, ponavlja ta velika dežela javno in na glas ne samo to, da priznava Jugoslavijo, njeno vlado v izgnanstvu, zakonite predstavnike hrv. naroda v vladi generala Dušana Simovića, nego tudi to, da obsoja vsako ustanavljanje vseh tistih tako zvanih držav na enem samem nedeljivem in postavnem jugoslovanskem organizmu.

Uverjeni smo, da bo ta nota ameriške vlade radostno odmevala po vseh hrvaških, srbskih in slovenskih krajih v podjarmljeni Jugoslaviji, kjer bo naš narod, zasužnjen, pogažen in obsojen na smrt, čutil, da ni sam, da ni zapuščen in da je za njim še en velik svet, ki se bori za iste ideale.

Naše izseljeništvo, ki zaseduje razvoj razmer v naši domovini z iskrenim čustvovanjem, bo takisto razveseljeno, ko zazna za to izjavo ameriške vlade.

John L. Sullivan

John L. Sullivan, pomožni tajnik zakladniškega urada, je nastopil nedavno pred senatnim odborom, kjer je pojasnoval nov $3,500,000,000 davčni program ter priporočal drastično revizijo odvišnih profitov.

ŠKRAT

Slikar Angeli, ki je slikal mnogo vladarjev, je imel bogate dohodke, bil je pa na tihem zelo radodaren, v dobrodelne namene je žrtvoval čedne vsote. Nekoč ga je obiskal knez Metternich z nabiralno polo. Angeli je bil vljuden: "Seveda bom podpisal, ekscelenca!" je dejal. "Podpisal bom točno toliko, kakor vi."

Knez ga je ogorčeno pogledal in dejal: "Umazanec!"

Malo dni po Meyerbeerovi smrti je prišel k Rossiniju mlad komponist in ga prosil, da bi mu smel zaigrati žalobno koračnico, ki jo je bil zložil pokojniku na čast.

Ko je skladbo odigral, je dejal Rossini:

"Bolje bi bilo, da ste vi umrli in da je Meyerbeer zložil žalobno koračnico!"

V Yorku so vzdrževali nekoč na občinske stroške moža, ki je moral z divjimi izrazi bolečine skrbeti za to da bi se pri kakšnem pogrebu ne pojavilo mučno pomanjkanje zunanje žalosti. Imenovali so ga mestnega jokača.

Nekega dne je župan na poti do velikega pogreba v svoje presenečenje zagledal tega jokača, kako postaja z rokami v žepih pred vrati svoje hiše in gleda brezbrižno v nebo.

"Zakaj ne greš opravljat svojo službo?" ga je vprašal župan ogorčeno.

"Danes moram jokanje opustiti gospod," je odgovoril jokač. "Umrla je moja žena."

"Ko bi se le ta moj fant navadil v redu pisati ljubavna pisma! . . Ne morem, pa ne morem razčleniti, če mi pošilja sto ali pa tisoč poljubov . . ."

Oglašajte v — "Enakopravnosti"

Zakrajsek Funeral Home, Inc.,
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel.: ENdicott 3113

JOS. ŽELE IN SINOVI
POGREBNI ZAVOD
6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 0583
Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.
COLLINWOODSKI URAD:
452 East 152nd Street Tel.: KEnmore 3118

POD NOBENIM DREVESOM NI VARNO

Nevihte imenujemo celokupnost pojavov, ki vodijo do nastanja bliskov. Dokaz za električni značaj bliskov je podal že Benjamin Franklin l. 1750., vendar pa se znanost z nevihtami podrobneje bavi šele kakšnih zadnjset do trideset let.

V mirnem vremenu je mogoče povsod v tropsferi, to je spodnji ozračni plasti, ugotoviti razlike v električni napetosti, ki nastanejo po prostih nabojih v vodnih kapljah ter molekulih kisika in dušika. To so pozitivni naboji, ki padajo v lepem vremenu stalno proti negativno nabiti zemlji. Če se zemlja na ta način ne da nabiti pozitivno, je vzrok v sprožitvah, ki se dogajajo z bliski. Statistika kaže, da se sproži na zemljo vsako sekundo povprečno sto bliskov, in to skozi vse leto.

Ko se dvigajo segreti zračni tokovi v višino, nastajajo na mestih temperaturnih obratov horizontalne oblačne tvorbe. Ko je zgostilo dovolj vodne pare, začnejo kaplje padati iz oblakov, a zračni toki, ki se od zemlje venomer dvigajo v višino, jih razprše. S tem se ločujejo tudi električni naboji in v oblaku samih pride do močnih, ločenih pozitivnih in negativnih nabojev. Vsak zračni prašek predstavlja električni upor, če se ne jonizira, se ta jonizacija širi v nekakšnem ozkem, majhnem jarku na obe strani, pri čemer se električni naboj na začetnem mestu gotovo takoj zvišati, napetosti ob koncih jarku pa naraščajo. S tem je dan povod za sprožitev, blisk rase na obe strani in pri tem lahko zveže tudi zemljo.

Naše znanje o nevihtnih pojavih se je razširilo pred vsem po zaslugi električnih central, ki je bilo v njihovo korist, da bi zvedele kaj podrobnejšega o vplivih bliskov na vode visokih napetosti in o okvarah, ki jih bliski tu lahko povzroče. Za merjenje bliskovne sile so bile izdelane razne metode. Predvsem običajno postavljajo na mnoga mesta električnega voda majhne jeklene žice. Če jih zadene blisk, se te ne žice magnetizirajo remanentni magnetizem v žicah potem izmerijo in po njem sklepajo na silo toka, ki je šel skoznje. Zelo zanimivi so bili poskusi na Empire State Buildingu v New Yorku, ki so pokazali, da se bliski z visokih stavb in gorskih vrhov gibljejo od zemlje proti oblaku. V ravninah se bliski premikajo spet od oblaka proti zemlje. Čisto po naključju, in sicer po zaslugi fotografije so ugotovili, da bliska ne predstavlja posamezen žarek, temveč cela vrsta sprožitev. Prvemu, zelo hitremu žarku sledi mnogo drugih bliskov različne sile. Ljudska govorica o užigajočih in mrzlih bliskih tedaj ni brez podlage. Nasprotno pa še ni nobenega dokaza za domnevo, da bi bila nekatera drevesa bolj varna pred strelo nego druga. Kolikor je mogla znanost ugotoviti do danes, ti ni pod nobenim drevesom zajamčeno, da se ti ob nevihti kaj ne zgodi.

Skrivnosti pozabljivosti

Moderna psihologija se je lotila z energijo ugank spomina in vzrokov za pozabljivost. Kako pogostoma slišimo ljudi, ki jadikujejo, da imajo slab spomin Kako radi pozabijo kakšen naslov, kakšno ime ali kakšen dogovorjeni sestanek! Toda spomin teh pozabljicev je lahko navzlic temu izvrsten. Mož, ki pozabi oddati pismo, ki mu ga je dala žena, v poštni nabiralnik, ima lahko izvrsten spomin za igralce in uspehe vseh nogometnih klubov. A dama, ki pozablja na dogovorjene sestanke, se lahko spominja do podrobnosti kakšne hišne oprave, ki jo je nekoč občudovala, našteje ti najtežavnejša sorodstvena razmerja ter pozna natančno cene vseh toaletnih potrebščin.

Kako je mogoče, da nekaj obdržimo v spominu, drugo nam pa uide. V našem podzavestju se nič ne izgubi. Tu je velika "shramba" vseh vtisov, ki smo jih nekoč sprejeli vase. Naša zavest odlaga v to ropotarnico vse, česar si noče obdržati ali česar se ni z vajo naučil obdržati. Dejstva, ki so tako stlačena v podzavestje, izginjajo, tako da ne veš odgovora o njih, če te kdo vpraša. Lahko rečemo, da je to za človeka prava dobrota. Pomislimo samo, kako dobro je, da izginejo na ta način iz spomina vsi žalostni in bolestni doživljaji, ki bi nas vsakokrat na novo pretresli, če bi se mogli nanje spomniti. Po drugi strani pa je spomin seveda eden najvažnejših činiteljev človekovega razvoja. Vse izkušnje rodov so položene v spomin. Zlasti nevarnosti, ki jih je kdaj doživljal primitivni človek, so se ohranile v spominu, tako da se jih je mogel pozneje sam ali pa njegovi potomci izogibati.

O gradnji ladij

Spomini na prvo morsko vožnjo ostanejo ponavadi človeku živo v duši. Posebno takrat, kadar te spremljajo na prvi morski poti namesto udobne in prijetne vožnje, slabosti, ki jih povzroča razgibana vodna gladina. Še več skrbi, kakor slučajnim potnikom, pa povzroča valovanje morja graditeljem ladij.

Ladja je s stališča graditelja prav za prav šibka zgradba. Njeni nosilci, največ sorazmerno tanke stene, morajo do kraja zadostiti namenu, ki mu služijo. Že sorazmerno majhno odprtino v steni parnika je lahko za tovor in posadko usodna.

Na prvi pogled je vidno, zlasti če gledamo samo na zmerno vožnjo po dokaj mirni gladini, da sile, ki sta jim plašč in ogrodje parnika izpostavljene, niso posebno velike. Toda, že če pomislimo, da vzdržujejo boki ladje ogromen vodni pritisk, ki meri v globini 10 m že približno 1 kg na vsak centimeter površine, kar da na ploskev 1 kv. m pritisk desetih ton, bomo videli, na nastopajo tudi pri običajni vožnji precejšnje obtežbe.

Še bolj se zvečajo zahteve, kadar moramo računati za parnik obtežbo v viharnem vremenu. Tukaj je treba misliti razen na pritisk vode, tudi na mnogo drugih činiteljev. Voda premetava ladjo. To izračunanje sil, ki pri tem nastopajo, je treba poznati obliko in mere valov, trajanje posameznega vala itd., ker so od valov odvisne obtežbe, ki jih mora telo ladje vzdržati. Kadar pluje parnik čez dolina valov, je podprt v obeh skrajnik točkah na nosu in na krmi. Trup mora v takem primeru vzdržati težo vsega tovora in ladje, ki hoče parnik sklopiti in mu odpreti boke navzven. Čisto drugačne sile nastopijo, kadar vzdihne val ladjo na svoj hrbet. Tedaj je trup ladje podprt v sredini in teža obeh koncev mu skuša raztrgati boke. Te obtežbe se precej hitro menjujejo in čas, ki preteče, da se val z najvišje točke zniža v dolino in spet poviša v hrbet, traja pri nemirnem morju kakih 8—12 sekund.

Le iz tega vidimo, da so podatki o gibanju, obliki in trajanju valov za gradnjo ladij zelo važni. Seveda je treba najprej zbrati primerne podatke. V laboratorjih in na majhnih modelih je to nemogoče. Zato so za tako raziskovanje opremili posebno ladjo "San Francisco" in jo opremili z aparati, s katerimi so beležili gibanje morske površine in gibanje ladje same.

Najbolj preprost način je bil ta, da so na boku ladje vgradili primerna stikala, ki so bila zvezana s posebno ploščo v ladji. Na plošči so bile vgrajene lučke, ki so se zasvetile, kakor hitro je stikalo na boku prišlo pod vodo. Ko je ladja plula in so valovi oblivali njene stene, so se lučke na steni prižigale v istem vrstnem redu, kakor so valovi pljuskali na ladjo. Prižiganje luči so posneli s fotografsko kamero na kinofilm in tako dobili pot vala, kakor ga opazujemo z ladje. Seveda pa pri tem delu niso mogli dobiti resnične višine valov, ker se je tudi ladja sama premikala gori in doli. Zato so si morali pomagati tako, da so na poskusni ladji vgradili naprave, ki so jih vrtavke vzdržale v vodoravnem položaju.

Upoštevati so morali pri določevanju resnične oblike vala. — Tudi sunke, ki nastanejo pri vožnji. Merjenja so pokazala tudi, da se osnovna oblika vala dostikrat izkazi z manjšimi valovi, ki nimajo iste hitrosti in višine kot glavni val. Pri posameznih valovih so opazovali na odprtem morju dolžine do 186 m in višine do 17 metrov.

Fordovo delavstvo za unionizacijo

Nedavno je potom tajnega glasovanja volilo nad 83,000 Fordovih delavcev, ki so odglasovali, da se pridružijo CIO avtni unaji. Slika prikazuje delavce v River Rouge tovarni, kjer so glasovali in kjer stoji za njimi policijski kapitan Don Leonard, ki je nadziral glasovanje.

Ameriške bolničarke za Anglijo

Na sliki vidimo skupino ameriških bolničark, ki bodo službovale v bolnišnici ameriškega Rdečega križa v Angliji. Mož med bolničarkami je Harold E. McKenzie, ki bo šef te bolnišnice.

Bridges izpričuje

Te dni je nastopil pred oblastmi v San Franciscu kot priča Harry Bridges, delavski voditelj, ki je rodom iz Avstralije, proti kateremu se vrši postopanje za deportacijo, ker je obtožen komunističnega delovanja v Ameriki.

Ekonomski svetovalec

Isadore Lubin, komisar delavskih statistik, katerega je imenoval predsednik Roosevelt za svojega ekonomskega svetovalca pri izvajanju $7,000,000,000 lend-lease programa.

Vladna priča

Mary Spargo, ki je na gornji sliki, je pričevala pred Diesovim komitejem v Washingtonu, da se je 150 vladnih uslužbencev udeležilo v New Yorku shoda organizacije American Peace Mobilization, in sicer so se udeležili omenjenega shoda kot uradni delegatje. Priča je izjavila, da ti vladni uslužbenci podpirajo komunistično stranko.

Poslanik za Avstralijo

Nelson T. Johnson, bivši poslanik pri nacionalistični vladi v Kitajski, je bil imenovan za poslanika v Avstraliji. Gornja slika je bila posneta v San Franciscu, preden se je vkrcal za Avstralijo.

CUTS—BURNS—SCALDS

should be quickly treated to prevent bad after-effects as well as relieve pain. Use Oil-of-SALT. Wonderful too for sore, tired feet. At your druggist's—money back if not satisfied. For free sample write Mosso Laboratories, 215 South Leavitt Street, Chicago.

QUICK RELIEF FOR FEET

HAIR-BREADTH HARRY

EXTRA!

When you take Smith Brothers Cough Drops, you get Vitamin A at no extra cost. Smith Brothers—Black or Menthol—still cost only 5¢.

Smith Bros. Cough Drops are the only drops containing VITAMIN A

Vitamin A (Carotene) raises the resistance of mucous membranes of nose and throat to cold infections, when lack of resistance is due to Vitamin A deficiency.

AN URGENT MESSAGE
to women who suffer
FEMALE WEAKNESS

Few women today are free from some sign of functional trouble. Maybe you've noticed YOURSELF getting restless, moody, nervous, depressed lately—your work too much for you—

Then why not take Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound to help quiet weary, hysterical nerves, relieve monthly pain (cramps, backache, headache) and weak dizzy fainting spells due to functional irregularities.

For over 60 years Pinkham's Compound has helped hundreds of thousands of weak run-down, nervous "ailing" women to go smiling thru "difficult days." Why not give this wonderful "woman's friend" a chance to help YOU? *Try it!*

SICK, NERVOUS CRANKY "EVERY MONTH"?

Then Read WHY Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound Is Real "Woman's Friend"!

Some women suffer severe monthly pain (cramps, backache, headache) due to female functional disorders while other's *nerves* tend to become upset and they get cross, restless and moody.

So why not take Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound made *especially* to help tired, run-down, nervous women to go smiling thru "difficult days." Pinkham's Compound contains no opiates or habit-forming ingredients. It is made from nature's own beneficial roots and herbs—each with its own *special* purpose to HELP WOMEN.

Famous for over 60 years—Pinkham's Compound is the best known and one of the *most effective* "woman's" tonics obtainable. *Try it!*

KOLIKO STORITE ZA CANKARJEV GLASNIK?

Če ste res napredni, pokažite to tudi z dejanjem. Cankarjev glasnik je napredna delavska kulturna revija za leposlovje in pouk. Priporočite svojemu prijatelju ali znancu, da si jo naroči. Za obstoj in napredek izobraževalnega časopisa je potrebno sodelovanje vseh, ki so za napredek!

Cankarjev glasnik potrebuje zastopnikov, posebno še izven Clevelanda. Priglasite se! Pišite upravništvu, ki bo rade volje dalo vsa pojasnila. Naslov: 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Naročilna nakaznica na Cankarjev Glasnik

IME: _____

NASLOV: _____

Zastopnik: _____

Plačal $____c____ Dne _____19___

NOVICA...

ki jo izveste bo gotovo zanimala tudi druge. Sporočite jo nam pismeno ali pa pokličite HEnderson 5311 — HEnderson 5312.

Lahko jo sporočite našim zastopnikom - - -

JOHN RENKO
955 East 76th Street

JOHN STEBLAJ
1145 East 169 Street — **KEnmore 4680W**

JOHN PETERKA
1121 East 68 Street — ENdicott 0653

IVAN MATČIČ: 7

V ROBSTVU

Roman tuge in boli

Vrata častnigove sobe so zaškripala, a v Marku je zakljuvala tedaj bolečina . . . In zgrabil je za kljuko in pahnil vrata od sebe.

"Marta!" je zarjul tako silno, da je odjeknil krik dekleta, ki se je opotekla v kuhinjo vse prestrašena. Marko je stal na pragu in grčal. Šele ko je zaslišal stopinje dekleta na stopnicah, in ko so se zaprla vrata njene izbe, se je okrenil čez prag in trdo zaloputnil vrata za seboj.

Odšel je čez hrib proti domu in v njem je kljuvala neizmerna bolest. Taval je v mrzličnih blodnjah, padal čez brinje in skale, vstajal, hitel brez cilja. Črne misli so mu begale glavo in zlokobno sikale vanj . . .

Čez nekaj dni je šel zopet na prežo in ju opazoval iz grmičja. In ko sta šla noter, se je zopet približal vežnim vratom in poslušal njuno tajno ljubkovanje, ki mu je podžigalo bol . . .

"Oh, ljubica, kaj naj ti dam? Nocoj imam šampanjca, le stopi z menoj, izpiješ ga čašo na zdravje in na srečno udejstvo najinih nad . . . Ti družica moja, ti srčece moje, ti sladka moja skušnjava . . . "

"Pusti me, grem spat."

"Stopi z menoj, nocoj ostaneš pri meni!"

"Bog varuj!"

"V razdražljivem opoju sladke pijače ti vzplamti razigrana kri in vzdrhtiš mi v krčevitem objemu, ko okusiš mojo opojno ljubav, ki se je razigrala do neukročenih nagonov . . . Ljubica, še ne poznaš te sladke pijače, ki greje v žilah, ki pali v licih in razganja mrak in bojazen. Še ne poznaš tega čistega soka, kako podžiga radost, redi srčno kri in nam širi ljubeezn . . .

Ne boj se in pojdi z menoj!"

"Bojim se . . . " zajeclja dekle z drhtečim glasom.

"Le pojdi!" jo sili zapeljivec in že odpira svoja vrata.

Tedaj pa pritisne Marko na kljuko, a ker so bile duri zaklenjene, uđari po njih z vso močjo in zakliče:

"Martaaaa!"

Odpre se okno in trd Zornikov glas vpraša:

"Kdo je?"

Marko se umakne za hišo, hiti za vrtovi, se zapodi v strmino, kjer se sesede v travo in posluša samotne glasove ujed in razbijajoče utripanje svojega srca . . Solza tožno bobni v globeli in se srdito zaganja ob bregove in skale. Razpahniti hoče svoje jezi, zdrobiti čeri in se pognati iz tesne struge in razliti po zeleni dolini . . .

Marko se požene sunkoma kvišku v svojem mračnem brezupu — in blodi iznova nazaj prav pred hišo. Plazi se okrog vrat, napenja ušesa in posluša pod oknom častnikove sobe tako dolgo, da zasliši njegovo globoko smrčanje. In tedaj se oddahne in odide čez hrib.

—

Žgalo je poletje. Jeklen in sin sta kosila po rebrih, sušila in pehala v dolino. Odnikoder ni bilo vriska ne petja, odnikoder veselja. Vse je molčalo v težkem pričakovanju, vse je povešalo glave pod žgočim solncem, ki je neusmiljeno palilo ob hribovite senožeti in njive.

Snivala je poletna noč. Težka sopara je izhlapevala, k tlom je pritiskal hlad, v srce pa je legel nemir . . . In sredi noči je zažarela na nebu krvava zarja in napolnila z grozo vso dolino. Ljudje so planili iz nemirnega sna, zagnali krik in hiteli v strmine. Od juga se je dvigal krvav zubelj v nebo in ožarjal vrhove in gozd. Ljudje so strmeli v žar, čudili se in ugibali:

"Zlograd gori."

"Ali pa morje."

"Vžgala se je ladja."

"Ali čujete ječanje plamena?"

"Sibe ognja, reši nas, o Gospod!"

Nočne ptice so zaprhutale in se skrile v temne dupline. Solza se je plaho stisnila ob jezove in ihteče pljusknila v ožarjeno noč . . .

K Jeklenovim je prišel sosed in rekel ves žalosten: "Na postaji sem zvedel, da je v plamenu naš Hram v Zlogradu. Drugega nič." ("Hram v Zlogradu" — narodni dom v Trstu". — Ured.)

"Nocoj so pričeli!" sikne Jeklen in stisne pesti.

Vsi so umolknili, uklonili glave in sedli pred hišo. Marko se je zamaknil v strmino in ni trenil niti z očesom. Bil je kakor nem in gluh, kakor pahnjen v brezmejno globino, odkoder ni več rešenja . . . Le včasih je globoko vzdihnil, nato zaškrtal z zobmi in se zopet zamaknil. Nenadoma pa sklone glavo in sikne:

Vsi dvignejo glave.

"Ali čujete Satana, ki se krohota iz hreščanja plamena?"

Vsi ga vprašujoče pogledajo in sklonejo glave. Nastane zopet molk, ki ga ne more nihče pretrgati. Ko se Marku obraz dodobra zmrači, se mu pa prične na mah zopet jasniti. Oči odpira, glavo dviga, naenkrat pa se požene sunkoma na noge, zamahne z roko in reče odločno:

"Dovolj mi je tega! Ali živimo, ali poginemo — prvo ali drugo — zdravi pa ne moremo umirati, živi ne moremo v grob . . . Satanu treba skrhati kremplje, Zlobi se treba postaviti v bran! — Oče, nemir me žene na delo, dajte mi dleto — in jutri pojdem klesat v gore . . . "

Ko je to izrekel, je umolknil in sedel. Sosedje so ga gledali z vprašujočim izrazom, zmajali z glavo in odšli spat.

Jeklen in sin sta se pogovarjala dalje o tajnah Trnjeve gošče, do katerih ne vodijo nobene sledi, ki jih je pa hotel Marko poznati in jih je poznal stari Jeklen.

Naslednji dan se je odpravil Marko čez mejo. Hodil je od sela do sela, iz kraja v kraj, od mesta do mesta, po vsej ilirski deželi iskal begunov iz svoje doline. — "Bratje, vrnite se k svojim ognjiščem!" tako jih je nagovarjal, ali pridobil jih ni. Izgovarjali so se po vrsti:

"Ne utegnem."

"Ne morem, izbral sem si ljubico."

"Ženim se, pusti me!"

"Drugi naj gredo!"

Marko ni omagal. Iskal je dalje in našel dvajset zakletnikov, jeklenih in mladih, zdravih kot dren. Ti so se odpravili in šli veseli za Markom. Na meji se je pa Marko ustavil in jim rekel:

"Prijatelji, mi ne gremo v veselo in brezskrbno življenje, temveč mi gremo v trpljenje in v boje!"

Zrli so mu odločno v obraz, pet izmed njih pa je povesilo glave v tla. Marko je rekel tem petim: "O, le vrnite se, vidim, da nimate trdne volje!"

Pet se jih je na mestu vrnilo, petnajst pa jih je šlo za Markom čez trnjevo žico. S seboj so nesli mnogo prehrane, posodo in odeje — in njih breme je bilo težko. Ko so bili že globoko v Trnjevi gošči in že močno utrujeni, jim reče Marko:

"Preizkusiti hočem vašo voljo dodobra in vam ponavljam: naša pot bo posuta s trnjem, pod katerim bodo pa sikali gadi!"

Zopet je eden izmed njih povesil glavo v tla. Marko mu je rekel: "Le vrni se tudi ti, da nam ne boš v nadlego!"

Ta se je okrenil, drugi pa so nadaljevali pot in pred Zakleto jamo odložili svoja bremena. Marko je udaril ob skalo in rekel veselo:

"Oddahnite se, bratje, zdaj smo doma!" Nekateri, ki jame še niso poznali, so se začudeni ozirali okrog. Marko pa je nadaljeval: "Tu je naš dom, ki nas bo zakrival očem neprijateljev, nas branil v nevarnostih in nam nudil vesele in bridke dni in noči. Ljubljenci moji, vi ste se odločili za novo življenje, ki bo trdo, a tudi prijetno. Naši dnevi bodo izpreemnjeni v noči, kajti šli bomo na delo, ko bo padal mrak, in legali k počitku, ko bo vstajala zora. Ali naše življenje bo pošteno. Bránili bomo domove, skrbeli zanje, angeli varuhi bomo vse naše doline — druzega nič."

Posedli so okrog Marka in ga zrli z zvestnimi očmi, ta pa je nadaljeval z resnim glasom: — "Zvesti moji! Treba bo žilave vztrajnosti, da ne propademo mi in naša dolina; k jekleni volji si moramo prikovati svoja srca in vse svoje sile. Zato vas vprašam, bratje, ali se odpoveste samoljubju in mamljivemu blesku zlata?"

"Odpovemo se!" zagrme enodušno.

"Ali prisegate zvestobo Pravici in naši sveti borbi proti Krivici podnevi in ponoči, prezirajoči vse trpljenje? Ali prisegate?"

"Prisegamo!"

"Ali prisegate na neoskrunjeno čistost naših vzorov, na nedotakljivo poštenje naših dejanj?"

"Prisegamo!"

"Ali se zaklinjate pri svoji krvi in življenju, pri svoji sili in smrti?"

"Zaklinjamo se!"

"Ali prisegate, bratje na naše trde in pravične postave?"

"Prisegamo!"

"Zahvaljeni, bratje! Zdaj vam je znano vse. Naš smoter je zmaga ali propast. Če zmagamo, poči okovje, če propademo, poči srce . . . Pripravimo se!"

Zdaj jim je Marko pokazal zatočišče, ki so mu takoj razpahnili vhod, nato pa pričeli v duplini. Čistili so, strgali, iz velike dupline prebili izhod, da je prodrla svetloba in so zamorili solnčni žarki vse nezdrave kali. Ta novi izhod so zunaj zastavili s skalami in ga zastrli z ruševino. Nabrali so si suhe trave in listja in mahu, ter si pripravili udobno ležišče. Prvo ali malo duplino so si izbrali za ognjišče, drugo ali večjo pa za bivališče. Med obemi so prebili prehod. Gorjačev Tomaž in Hrabričev Martin sta segla po orožju in ga z vso skrbnostjo prenesla iz prve dupline v drugo. Ko se je stemnilo, so legli k počitku in Marko je rekel zadovoljno:

"Glejte, zvesti moji, ustvarili smo si prijetno bivališče, kjer bomo lahko udobno živeli. Duplina je suha, tu v bližini pa je izvir studenčnice, ki jo bomo pili in kuhali, kjer se bomo umivali in prali, kajti skrbeti moramo za snago in ne smemo mladi in zdravi hoditi po svetu nemarni. Ob poletnih in toplih večerih se bomo pa lahko kopali tudi v globeli Solze. Uredili si bomo življenje po svoji svobodni volji — in prijetno nam bo. — Sladko zaspimo!" —

Ko je prodrl skozi odprtino dan, se je Marko pretegnil in rekel z dremotnim glasom:

"Zdravi, ljubljenci moji! Jutro nas kliče na noge. Ptičje petje nas drami iz spanja, ravno tako kakor nas vabi k počitku ugasnjena luč dneva ali tičev tišina. Na noge pa ne silim nikogar, ker mi ne poznamo nasilja. Vse naše dejanje in nehanje mora biti svobodno, delo naj nam gre radevoljno od rok, vladati nas mora ljubezen, ki je ne sme skaliti najmanjše nesoglasje. Med nami ne sme nihče ukazovati ali lenariti, ko bi drugi garali. Kdor ne dela, ni vreden svobode. — Kako ste spali prvo noč?"

Moški

srednje starosti ter zaposlen, želi dobiti žensko, ki bi mu kuhala. — Ime in naslov se poizve v uradu tega lista.

Proda se

bara, 12 čevljev dolga, G. E. električna ledenica, mize, — "checker" mize, stole ter še več drugih stvari. Vse je popolnoma novo. — Proda se prav poceni. — Pokličite GLenville 6501.

Išče

se dekle za delo v restavraciji. — Vpraša se na **5238 St. Clair Avenue.** — Plača po dogovoru.

Dobroidočo

mesnico in grocerijo, ki se nahaja v slovenski naselbini, se proda. — Zglasite se na **19709 Shawnee Ave.,** zgoraj, po 5. uri popoldne.

V najem

se odda trgovski prostor, 6724 St. Clair Ave. Pripravno za vsako trgovino. — Za dogovor se oglasite na 1022 East 68 St.

Pri nas lahko kupite
TAPPAN in GRAND
kuhinjske peči
MAYTAG in EASY
pralne stroje
Tudi izvršujemo potrebna popravila
Mandel Hardware Co.
15704 WATERLOO RD.

Prav malo rabljene električne ledenice se dobijo po
$19.00
Zakaj bi kupovali led, ko imate tu priliko kupiti električno ledenico.
819 E. 185 St.
6104 St. Clair Ave.

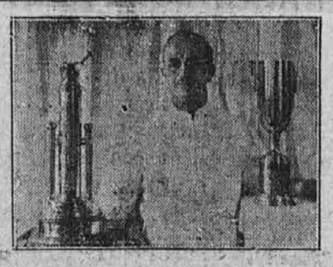

Preiskušena zdravila proti glavobolu

Hank's Headache Tabs

1. Ustavi glavobol
2. Uredi želodec
3. Ojači živce
4. Odpomoč ženskemu zdravju

CENA 50c

MANDEL DRUG
SLOVENSKA LEKARNA
15702 Waterloo Rd.
Pošiljamo po pošti

VSE KARKOLI

potrebuje se od zobozdravnika, bodi izvlečenje zob, polnjenje zob in enako lahko dobite v vaše polno zadovoljstvo pri dr. Župniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas pripušča. Uradni naslov:

6131 St. Clair Ave.
vhod na 62. cesti
Knausovo poslopje

Distributed through the Committee to Defend America by Aiding the Allies

TUKAJ JE KOMPROMIS NEMOGOČ

Peruskova Gre iz trgovine razprodaja

NAŠE POSLOPJE JE PRODANO!

moramo ga izprazniti v 10 dneh

PRIHRANITE DO 50%
Tu je prilika ki se nudi samo enkrat
HITITE ZA BOLJŠO IZBERO

Naša $23,500 vredna zaloga pohištva za parlor, jedilnico in spalnico bo žrtvovana po tovarniških cenah

PERUSEK
FURNITURE COMPANY
809 EAST 152nd STREET
Odprto do devetih vsak večer

MI BOMO RAZPRODALI DO ZADNJEGA KOSA VSE!

Dobite lahko ugodne pogoje za odplačevanje

PRIPELJEMO VAM ZASTONJ

SPRAVIMO VAM ZASTONJ

Lično delo

Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave., HEnderson 5311 - 5312